

Boli ale grâului

Автор(и): Растителна защита
Дата: 24.11.2016 Брой: 11/2016

Culturile de grâu sunt afectate de diverse boli, principalii agenți cauzali fiind ciupercile și, mai rar, virușii și bacteriile. Printre cele mai frecvente boli se numără:

Boli fungice

Mănărușa grâului.

Este cauzată de *Erysiphe graminis*. Pe lângă grâu, sunt afectate toate culturile de cereale, cu excepția porumbului, orezului și meiului. Este răspândită peste tot unde se cultivă cereale. Reduce recolta cu 10–30% și înrăutățește calitatea boabelor recoltate. Agenții cauzali ai bolii se dezvoltă pe întreaga perioadă de vegetație a plantei. Toate organele verzi sunt atacate, în principal frunzele. Pe suprafața organelor afectate se formează învelișuri murdare albe, ca și când ar fi presărate cu făină. Acestea cresc în dimensiuni, se contopesc și în cele din urmă acoperă dens suprafețe mari, iar într-un stadiu mai avansat capătă o culoare gri-deschis.

Rugina galbenă.

Este cauzată de *Puccinia striiformis*. În Bulgaria boala este limitată și apare în regiuni cu condiții ecologice specifice. Este caracteristică în principal grâului, orzului și secarai. Sunt afectate frunzele, tecii frunzelor și, mai rar, tulpinile.

Rugina brună (a frunzelor).

Este cauzată de *Puccinia recondita*. Condițiile din Bulgaria sunt extrem de favorabile pentru patogeni. Simptomele se caracterizează prin apariția pustulelor eliptice sau ușor alungite de culoare brună-ruginie ale uredosorilor. Acestea cresc adesea în dimensiuni și acoperă o parte considerabilă a lamei frunzei, care se răsușește și se usucă. Boabele rămân mici, cu calitatea de panificație afectată.

Rugina neagră a tulpinii.

Este cauzată de *Puccinia graminis*. Simptomele bolii apar cel mai frecvent pe tulpini și teci și mai rar pe celelalte părți verzi ale plantelor.

Tăciunele pitic.

Este cauzat de *Tilletia controversa*. Boala este caracteristică regiunilor mai înalte și mai reci. Plantele infectate au tulpini puternic scurtate și rămân de 2 până la 4 ori mai scurte decât cele normale. Spicele unora dintre lăstari ies din teaca frunzei steag doar pe jumătate, în timp ce altele nu ies deloc.

Tăciunele comun (mirositor, tare).

Este cauzat de *Tilletia tritici* și *Tilletia levis*. Al doilea agent causal este mai puțin frecvent în Bulgaria. Boala are o importanță minoră pentru țară.

Măzărichea.

Este cauzată de *Ustilago tritici*. Din teaca frunzei superioare a plantei afectate iese un spic care este complet distrus și transformat într-o masă de spori de măzăriche. Sporii ajung la florile plantelor sănătoase și astfel infectează boabele, în care supraviețuiesc peste iarnă.

Putregaiul de bază.

Este cauzat de *Fusarium culmorum*.

Mucegaiul de zăpadă.

Este cauzat de *Monographella nivalis*. Este un patogen din sol care infectează plantele într-un stadiu fenologic timpuriu al dezvoltării lor și poate duce la pagube semnificative.

Putregaiul spicei.

Este cauzat de *Gibberella zeae* și *Fusarium culmorum*. În stadiul de lapte sau aluat al maturității boabelor, spicele mici se ofilesc încet. Spicele puternic infectate rămân sterile, în timp ce cele mai puțin afectate formează semințe zbârcite.

Arsura timpurie a frunzelor.

Este cauzată de *Mycosphaerella graminicola*. Simptomele sunt pete pe frunze, care apar mai întâi pe frunzele inferioare. Acestea se măresc treptat și se contopesc, se decolorează în centru, iar marginile lor devin galbene sau maro.

Helmintosporioza.

Este cauzată de *Cochliobolus sativus*. Se manifestă sub forma unor tipuri diferite de leziuni – pete brune, embrion negru sau putregai al rădăcinilor.

Putregaiul de bază al tulpinii și culcarea parazitară.

Este cauzat de *Pseudocercospora herpotrichoides*. Plantele sunt infectate la baza tulpinii. Acolo se formează pete galben-maronii cu o formă eliptică alungită și un bordură întunecată. Dacă leziunea apare înainte de stadiul cu 1–2 noduri, planta putrezește și se culcă.

Putregaiul rădăcinilor "take-all".

Este cauzat de *Gaeumannomyces graminis*. Boala apare și la orz și secară, dar este cel mai caracteristică grâului. Se manifestă în câmpuri cu soluri ușoare de reacție alcalină, fără rotație a culturilor și în condiții agrotehnice slabe. Simptomele apar deja la plantele tinere, proaspăt încolțite, care rămân în urmă în creștere, frunzele lor se îngălbenesc și se usucă, iar plantele mor adesea.

Boli virale

Piticișul galben al orzului.

O boală virală răspândită cauzată de *Barley yellow dwarf virus*. Virusul este transmis de la plante bolnave la cele sănătoase de către mai multe specii de afide care parazitează cerealele. În Bulgaria cei mai răspândiți vectori sunt *Rhopalosiphon padi* și *Sitobion avenae*. Creșterea plantelor este puternic inhibată (piticire), cu lăstărire intensă și colorare galbenă sau roșie intensă a frunzelor.

Piticișul grâului.

Este cauzat de *Wheat dwarf virus*.

Mozaicul în striatii al grâului.

O boală virală cauzată de *Wheat streak mosaic virus*. Este transmisă mecanic (prin sevă) și în principal de către mai multe specii de acarieni. În Bulgaria cei mai răspândiți vectori sunt *Aceria tulipae* și *Aceria tosicella*. Este afectat în principal grâul, dar este atacat și orzul. Se manifestă prin apariția unor pete mici, care mai târziu se dezvoltă în striații longitudinale până la vârful lamei frunzei. Plantele bolnave capătă un aspect clorotic. Lăstarii plantelor bolnave sunt slabi, pitiți și aproape niciodată nu ating stadiul de înspicare.

Boli bacteriene

Bacterioza de bază.

Este cauzată de *Pseudomonas syringae*. Simptomele se manifestă în trei direcții: putregai al rădăcinilor și tulpinii; pătarea frunzelor, tulpinii și spicei; deformarea spicei cu sterilitate sau formarea de boabe zbârcite.